

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 3. julija 1867.

Gospodarske stvari.

Svilorejcem na znanje!

Kdor želi semena svilnih črvičev tistega hvaljenega plemena, ki je znano pod imenom Polevoltinjevo (Polevoltini-Rače), ga od letošnje prav zdrave reje dobi pri avstrijsko-šlezkem društvu za svilorejo (österr. schles. Seidenbauverein). Spod $\frac{1}{8}$ lota za 60 krajc. pa se ne prodaja. Kdor ga želi, naj piše c. kr. kmetijski družbi za to v Brno (Brünn).

Zakaj bi krav ne vpregali?

(Konec.)

Slavni Bürger na vso moč priporoča, tudi krave vpregati, rekoč: Iz lastne skušnje vem, da molzne krave dobro namestujejo vole za vprego; ako jih dobro krmiš in jim pridno strežeš, ne boš pri mleku na škodi. Le tedaj manj molzejo, ako preveč trpijo in potrebne klaje ne dobivajo. Po 4 ure na dan kravo vpregati, jej še celó dobro dé za zdravja voljo. Tako imaš od nje molžo in delo. Recimo, da imaš posestvo, za katero se potrebujejo 4 voli, da polje in ostalo gospodarstvo opravijo, in če si namesti volov krave vpregaš, lahko potem še druge 4 molzne krave imaš. Krave tedaj vpregati je gotova pomoč, da si kmetovalec pomaga na bolje. — Tako zagotavlja Bürger.

Tudi tega ne smem zamolčati, kar dr. Ran pripoveduje v svoji gospodarski knjigi „Volkswirtschaft“, da na Švabskem v več krajih na vsak par konj imajo kmetovalci po 2 do 6 parov vprežnih krav.

Skušeni fajmošter dr. Magerstedt v Sonderhausen-u potrjuje, da krave so za vprego tako dobre, kakor njim po velikosti in teži enaki voli, v hoji so še nekoliko hitreje; da bi se jim oves dajal, ni ravno treba, vendar potrebujejo več in bolje klaje kakor krave samo za molžo. Ako se dobro krmijo in v delu ne preženejo, tudi manj ne molzejo. Priča temu so „kravji kmetje“ v Thuring-u, ki se bolje počutijo mimo družih, ko le konje imajo za vprego.

Dr. Zeller in pl. Pabst — oba slavna možaka na polji kmetijskem — trdita, da si kmet veliko stroškov prihrani, ki krave vprega, pa tudi na mleku ne trpi izgube, ako jih ne presili.

Dr. Čudi svojim rojakom v Švajci priporoča krave za zmerno vprego pa z dobro klajo ter pravi, da 4 krave storijo to, kar 3 voli.

Profesor Rajmund Veit pripoveduje, da v zgornji Avstrii že v mnogih večih gospodarstvih vpregajo molzne krave in so prav zadovoljni.

Kmetijska družba v Genfu (v Švajci) je razpisala vprašanje: naj se ji pové, ali se namesti volov morejo s pridom vpregati molzne krave?

Profesor Hlubek pripoveduje, da iz odgovorov na to vprašanje se kaže, da se vsako leto pri stroških za delo prihrani 421 frankov, to je, okoli 170 gold. našega starega denarja, ako se namesti 4 volov vprega 8 krav, pa se krave tako rabijo, da se 4 tedne pred teletom in 4 do 6 tednov po teletu ne vpregajo, tedaj leto in dan le okoli 200 dni delajo. Po takem znaša vsakoletni dobiček pri enem živinčetu 21 gold. in 45 krajc. starega denarja ali $8\frac{1}{2}$ vagana rži. To pa je tolikošen dobiček, da bi bila živinoreja že davno na boljem, ako bi bile več kmetije in grajščine namesti volov rabile molzne krave za vprego, zakaj še drug velik dobiček izvira iz tega, da imamo več krav namesti volov, in to je ta, da krave nam rodijo teleta, in tako se pomnoži živinoreja.

Tistim pa, kateri se morebiti posmehujejo temu priporočilu, rečemo le to: kdor ni skusil, tacega smeh je piškav oreh; le kdor po skušnjah govori, tega beseda velja! Skusite tedaj, in potem govorite!

„Mähr. Schles. Mittheil.“

Gospodarske novice.

* 2. dne t. m. je na kolodvor železnice v Prago prišlo 9000 žakljev ogerskega žita, katero je že prodano bilo za Nemčijo.

* Bavarska vlada je dr. Henrika Ditzza, v kmetijstvu izvedenega moža poslala na Ogersko, da tam opazuje, kakošen upljiv utegne ogersko kmetijstvo imeti na kmetijstvo južne Nemčije. Dr. Ditzz poroča svoji vladi, da, ker je narod ogerski neomikan, tudi kmetijstvo ogersko stoji na najnižji stopinji, da pa misli, da se bode sčasoma povzdignilo na viši stan napredka.

* Na gruntih davkih je konec preteklega leta in konec prvih kvatrov letošnjega leta zaostalo v vsem našem cesarstvu 49 milijonov in 634.219 gold. Od tega zneska zaostalih zemljiščinih davkov se več kot polovica šteje na Ogersko in vojvodino srbsko.

* Kurjava s prešiči. Kako to? bojo vprašali častiti bralci. Tako-le je bilo: Nedavno se je velika ladija „Rosetta“, katero sopár goni, iz Dublina podala na morje, naložena s 1000 pitanimi svinjami. Kmalu vstane strašen vihar. Drugekrat se je ladija v 16 urah pripeljala na svoje mesto v Bristol; zdaj pa je vihar polomil kolesno omaro, da se je ladija več dni premetavala na morji. Ker je oglje za kurjavo parnega kotla pošlo že drugi dan, ni jim ostalo družega kot to, da so s prešiči začeli kuriti, in res 400 prešičev so pokurili in tako srečno prišli v Bristol.